

Η ευνοϊκή συγκυρία

- Στον νότιο ελλαδικό χώρο οι προϋποθέσεις για την επιτυχία της ελληνικής επανάστασης ήταν καλύτερες, αφού:
1. Οι ελληνικοί πληθυσμοί ήταν πυκνότεροι.
 2. Ο οθωμανικός στρατός δεν ήταν ιδιαίτερα ισχυρός.
 3. Υπήρχαν πολλοί Φιλικοί που προετοίμαζαν κι ανέμεναν τον ξεσηκωμό.
 4. Υπήρχαν ένοπλα σώματα Ελλήνων (κλέφτες).
 5. Υπήρχαν ελληνικά εμπορικά σκάφη εφοδιασμένα με κανόνια.
 6. Υπήρχαν πολλοί Έλληνες που διέθεταν σημαντική πολεμική εμπειρία, σε ξηρά και θάλασσα.
 7. Το ορεινό έδαφος διευκόλυνε τον κλεφτοπόλεμο.

Επανάστατικές εστίες

- Η επανάσταση ξέσπασε σε διάφορα σημεία της Πελοποννήσου τον Μάρτιο του 1821 κι επεκτάθηκε στη Στερεά Ελλάδα, την Κρήτη, το Αιγαίο, τη Θεσσαλία, την Ήπειρο, τη Μακεδονία και τη Θράκη. Ακόμη και στην Κύπρο και τη Μικρά Ασία.
- Η απελευθέρωση μιας τόσο μεγάλης περιοχής, όμως, ξεπερνούσε τις δυνατότητες του ελληνισμού. Η καταστολή της επανάστασης ήταν άμεση, όπου:
 - Οι περιοχές ήταν πεδινές (π.χ. στη Μακεδονία και στη Θεσσαλία).
 - Οι περιοχές ήταν κοντά στο οθωμανικό κέντρο (π.χ. στη Θράκη, στη Μικρά Ασία, στην Κύπρο).
- Έτσι, η επανάσταση εδραιώθηκε στην Πελοπόννησο, στη Στερεά Ελλάδα και σε ορισμένα νησιά του Αιγαίου.

Οι πρωταγωνιστές

- Οι δυνάμεις των επαναστατών αποτελούνταν αρχικά από αγωνιστές που ακολουθούσαν κάποιους οπλαρχηγούς.

Ξεχώρισαν για τις στρατιωτικές και τις ηγετικές τους Ικανότητες στη στεριά

- ο **Θεόδωρος Κολοκοτρώνης** (κλεφταρματολός – μυήθηκε στην Φιλική Εταιρεία)
- ο **Γεώργιος Καραϊσκάκης** (αρχιστράτηγος Στερεάς Ελλάδας)
- ο **Οδυσσέας Ανδρούτσος**,
- ο **Μάρκος Μπότσαρης**,

και στη θάλασσα

- ο Κωνσταντίνος Κανάρης,

- ο Ανδρέας Μιαούλης

και από τις γυναίκες

- η Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα και

- η Μαντώ Μαυρογένους.

Η φάση των επιτυχιών (1821-1824)

- Επικράτηση των Ελλήνων σε **Πελοπόννησο και Στερεά Ελλάδα**
- Οι επαναστάτες περιόρισαν τους Τούρκους στα τοπικά φρούρια και κατέλαβαν σημαντικές πόλεις της Πελοποννήσου: την **Καλαμάτα και την Πάτρα.**
- **Ειδικά η άλωση της Τριπολιτσάς, του διοικητικού κέντρου της Πελοποννήσου, υπήρξε καθοριστική.** Πραγματοποιήθηκε από δυνάμεις με επικεφαλής τον **Θεόδωρο Κολοκοτρώνη στις 23 Σεπτεμβρίου 1821.**

➤ Η επανάσταση στην Πελοπόννησο σταθεροποιούνταν, καθώς:

- τουρκικά στρατεύματα που μετέβαιναν στην Πελοπόννησο για να καταστείλουν την επανάσταση **εμποδίστηκαν σε διάφορα σημεία της Στερεάς Ελλάδας από οπλαρχηγούς, όπως από τον Οδυσσέα Ανδρούτσο στο Χάνι της Γραβιάς και από τον Αθανάσιο Διάκο στην Αλαμάνα.**
- Ο τουρκικός στόλος εμποδίστηκε από τις ελληνικές δυνάμεις
- Στη θάλασσα οι ελλ. δυνάμεις παρεμπόδιζαν τις κινήσεις του τουρκικού στόλου, υποστήριζαν τις χερσαίες δυνάμεις και συμμετείχαν σε πολιορκίες παραλιακών φρουρίων.

Τα αντίποινα των Τούρκων και η αντίδραση των Ελλήνων

- Οι Τούρκοι αρχικά απάντησαν με αντίποινα σε βάρος άμαχων πληθυσμών στην **Κωνσταντινούπολη, στη Σμύρνη, στη Θράκη, στην Κύπρο και αλλού.**
- Ο πατριάρχης **Γρηγόριος Ε' απαγχονίστηκε (10 Απριλίου 1821).**
- Προκειμένου να πανικοβάλλουν τους επαναστάτες, κατέλαβαν τη Χίο και έσφαξαν τον ελληνικό πληθυσμό της (Πάσχα 1822). **(Σφαγή της Χίου)**
- Σε αντίποινα όμως ο **Κωνσταντίνος Κανάρης ανατίναξε την τουρκική ναυαρχίδα** στο λιμάνι της Χίου.

- Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης διέλυσε στα Δερβενάκια (25-28 Ιουλίου 1822) τον στρατό του Δράμαλη, που κατευθυνόταν προς την Τριπολιτσά για να την ανακαταλάβει.
- Το 1824 ο σουλτάνος έκανε συμμαχία με τον ανεξάρτητο ηγεμόνα της Αιγύπτου **Μοχάμετ Άλι**, προσφέροντάς του την Κρήτη και την Πελοπόννησο σε περίπτωση που θα κατέστειλε την επανάσταση.
- Ο αιγυπτιακός στρατός κατέπνιξε την επανάσταση στην Κρήτη, κατέστρεψε την Κάσο, ενώ ο τουρκικός στρατός κατάστρεψε τα Ψαρά.
- Η απάντηση των Ελλήνων ήρθε με τη ναυμαχία του Γέροντα (29 Αυγούστου 1824) και τον **Ανδρέα Μιαούλη**, που κατάφεραν καίριο πλήγμα στον τουρκοαιγυπτιακό στόλο.

Η φάση της κάμψης (1825-1827)

- Η κάμψη της επανάστασης αρχίζει με την αποβίβαση του Ιμπραήμ στην Πελοπόννησο, στις αρχές του 1825.
- Ο Ιμπραήμ ανακατέλαβε μεγάλο μέρος της Πελοποννήσου σε μια εποχή που οι Έλληνες επαναστάτες ήταν χωρισμένοι από τον εμφύλιο.
- Ο Παπαφλέσσας δεν κατάφερε να τον σταματήσει και σκοτώθηκε στη μάχη στο Μανιάκι (20 Μαΐου 1825).
- Στους Μύλους, κοντά στο Άργος, ο Δημήτριος Υψηλάντης, ο Κωσταντίνος Μαυρομιχάλης και ο Μακρυγιάννης κατάφεραν να πλήξουν τις δυνάμεις του Ιμπραήμ.
- Τουρκικές και αιγυπτιακές δυνάμεις πολιορκήσαν επίσης με επιτυχία το Μεσολόγγι (Απρίλιος 1825 - 1826)

- Μόνο στη Στερεά Ελλάδα γίνονταν ακόμη επιχειρήσεις με τον Γεώργιο Καραϊσκάκη, αλλά με το θάνατό του (23 Απριλίου του 1827) και την πολιορκία της Ακρόπολης της Αθήνας, πολλοί Έλληνες πίστεψαν ότι η επανάσταση έσβηνε.
- Οι Δυνάμεις, Αγγλία, Γαλλία, Ρωσία, θέλοντας να εξυπηρετήσουν και δικά τους συμφέροντα, αποφάσισαν την ειρήνευση με τη συνθήκη του Λονδίνου (6 Ιουλίου 1827) και τη δημιουργία ενός ελληνικού κράτους.